

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 2. junija 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 62.

Rado Grum:

K preosnovi trgovskega pouka.*

V »Trgovskem listu« št. 56 je poročal g. Šmuc pod naslovom »Preosnova trgovskega pouka«, in je v tem poročilu priobčil na kratko mnenje dunajskega šolskega nadzornika Freunda. Ta stoji na stališču, da je treba pouk v trgovskih, kakor tudi v trgovsko-nadaljevalnih šolah preurediti v zmislu koncentracije posameznih, v stroko spadajočih predmetov; to se pravi reorganizirati pouk na principu skupnosti in obravnavati učno snov kot tako v zvezi z vsemi onimi strokovnimi predmeti, ki pridejo tu v poštev in tvorijo neko praktično zamišljeno celoto. V tem pogledu moram tudi jaz zastopati njegovo stališče in se v principu popolnoma strinjam z njegovim naziranjem, seveda le v toliko, kolikor je ta koncentracija izvedljiva in praktične vrednosti. Vemo, da stremljiva moderna šola danes po neki reorganizaciji pouka, želi si neke svežosti, živahnosti in notranje koncentracije, ki naj bo temelj praktičnemu udejstvovanju in ki naj usposobi naš naraščaj do čim popolnejšega samostojnega dela. To bi bil naš cilj.

Vzemimo naše trgovsko nadaljevalno šolstvo. Ako pogledamo učni načrt, ki je predpisan za te šole, vidimo, da zahteva ta načrt od našega trgovskega naraščaja, z ozirom na njegovo malenkostno predhodno izobrazbo — res mnogo. Upoštevati moramo tudi, da ni to nikaka redna strokovna šola, temveč služi trgovskemu naraščaju, ki se praktično uveljavlja v trgovski stroki, le kot teoretično-praktična učilnica. Ta naj izpopolni v praksi pridobljene vrednote in jih skuša na podlagi predpisane učne snovi realizirati, v svrhu čim popolnejše strokovne naobrazbe bodočega trgovca. Ta cilj zasleduje učni načrt, šola pa ga skuša uveljaviti v čim popolnejši meri. Kako pa pridemo čim lažje in čim hitreje do tega cilja, je stvar metodičnega - didaktičnega postopka. To, kar zahteva Freund, ni torej nikaka preuredba učnega načrta, ampak le praktična koncentracija predmetov, ki jih predvideva učni načrt. Po Freundovem naziranju gre tedaj le za metodični postopek, ki ga je treba uvesti v naše strokovno šolstvo, ako hočemo doseči še lepše in pozitivnejše uspehe. To pa je pri nas prav lahko izvedljivo.

Kakor poučujejo danes v Avstriji, v Nemčiji in v drugih državah posamezne predmete se po strokovno opredeljenem principu, tako se vrši ta pouk tudi pri nas in reči moram, s prav dovoljnim uspehom, osobito v zadnjem času. Seveda moramo pri tem upoštevati obširno učno snov, ki je predpisana in pa pičlo odmerjen učni čas, ki sta si mnogokrat naravnost v diametralnem nasprotju. Ako bi se dalo to regulirati, potem smemo pričakovati takih uspehov, kakršne zahtevajo današnje prilike. Prepričan pa sem tudi, da bodo učni

* Prav rade volje priobčujemo diskusijo, ki je brez dvoma zelo koristna. Želeli bi le bilo, da na njej sodelujejo čim širši krogi. Zlasti naj bi se diskusije udeležili po možnosti vsi voditelji trgovsko-nadaljevalnih šol. Pri tem poudarimo ponovno potrebo, da gremiji, ki doslej še niso čutili potrebe, da naročijo »Trgovski list« za trgovsko-nadaljevalne šole, to takoj store. — Op. ured.

uspehi po Freundovem naziranju na podlagi koncentracije strokovnega pouka, sigurno popolnejši in izdatnejši. Koncentrirati bo treba tedaj one učne predmete, ki so si po stroki najbližji in v najtesnejši zvezi, predvsem knjigovodstvo in korespondenca ter trgovsko-menično znanstvo. Ostali predmeti pa naj bi se poučevali samostojno, med temi tudi računstvo in blagoznanstvo, in to z ozirom na obsežno učno snov, ki je predpisana.

Kar se tiče praktičnega značaja strokovnega pouka, vzemimo na naši trgovski nadaljevalni šoli, moram poudarjati, da se je v tem oziru zadnje čase mnogo storilo. Učiteljstvo se zaveda v polni meri svoje dolžnosti in naloge ter važnosti izobrazbe trgovskega naraščaja. In zato tudi uspehi v zadnjem času niso izostali, temveč so se močno dvignili. Šola ima danes izbrane učiteljske moči, ki že leta in leta uspešno delujejo na šoli in so se v predmete, ki jih poučujejo, tudi strokovno poglobili. Znatni del učiteljstva je izprašan za trgovske nadaljevalne šole, ki poučuje posamezne strokovne predmete s pridom, tako kakor zamore poučevati edino-le učitelj-pedagog, ki razume s svojim metodičnodidaktičnim postopanjem predložiti učno snov tako, da postane ta popolna duševna last učenca. Šola stori tedaj v polni meri svojo dolžnost, in to ne le v teoretičnem, temveč tudi v praktičnem oziru. Učenci se ne vadijo samo šablone in suhe teorije, ampak navaja se jih tudi k praktičnemu udejstvovanju v detajlni in en gros-trgovini. In enostavnem knjigovodstvu se upošteva v prvi vrsti poslovanje v detajlni trgovini, dočim preidemo pri dvostavnem knjigovodstvu k en gros-trgovini. Pouk se vodi tedaj stopnjeoma. Istočasno se vadijo učenci o praktični uporabi takozvanih strac v detajlni trgovini, o blagajniški kontroli, o sestavi inventure, bodisi detajlne ali en gros-trgovine, o sestavi bilance itd. To so stvari, ki segajo direktno v praktično življenje in v strokovno uporabnost posameznika.

Vsled tega se v celoti ne morem strinjati s člankom g. U. v Trgovskem listu št. 59, ker se njegovi nazori povsem ne krijejo s praktično vrednostjo sedanje šole in ne z reorganizacijo strokovnega pouka na naših trgovsko-nadaljevalnih šolah. Pri reorganizaciji tega pouka bi morali v prvi vrsti slišati strokovno mnenje nadzorstva trgovsko-nad. šol in pa mnenje šolskih vodstev, ki bi na podlagi bogatih izkušenj kot učitelji-pedagogi in strokovnjaki podali svoje mišljenje, ki bi nikakor ne bilo v kvar strokovni in praktični vzgoji trgovskega naraščaja. Iz omenjenega članka uvidim, da nima gospod dopisnik še prave orientacije in še ni točno ter podrobno informiran o praktični in strokovni vrednosti pouka na naši gremijski trgovsko-nadaljevalni šoli. Prav je, da se radi tega tu misli krešejo, da izluščimo s pomočjo teh končno ono jedro, ki bo dalo pravo podlago in smer bodočemu strokovnemu pouku. Vidi se pa, da se bodo morali merodajni faktorji bolj zanimati za to šolo in se večkrat prepričati o učni snovi, ki se podava našemu trgovskemu naraščaju. Treba bo tudi ugotoviti, kako se ta snov podava, je-li ima praktično strokovno vrednost, ali je le gola teorija. Samo vpogled v razred ne zadostuje.

(Konec prihodnjič.)

GRADBA CARINSKEGA POSLOPJA V LJUBLJANI.

Generalna direkcija carin je z odlokom br. 18.753 z dne 7. maja odredila, da ima mestna občina ljubljanska v smislu določb čl. 103 finančnega zakona za leto 1927/28 in čl. 4. zakona o kaldrmini v Ljubljani iz donosa kaldrminskega fonda zgraditi upravno poslopje za glavno carinarnico in carinska skladišča. S tem odlokom je vprašnje definitivne rešitve te pereče zadeve stopilo v odločilni štadij. Po naredbi Generalne direkcije carin se ima z gradbo pričeti takoj v prihodnjih mesecih.

Vsi pridobitni krogi v Ljubljani so na pravilni rešitvi vprašanja namestitve in zgradbe carinarnice in carinskih skladišč zelo zainteresirani. Pri dosedanjih tozadevnih komisijonelnih razpravah, ki so se vršile med upravo carinarnice, direkcije državnih železnic in mestno občino ljubljansko, sta se pojavila v glavnem dva načrta in sicer:

1. Načrt, da se namesti carinarnica skupno s skladišči, kemičnim laboratorijem, pošto-carinskim uradom, centralno blagajno itd. na parcelah tik kolodvora ob Reseljevi in Masarikovi cesti nasproti tovarnih skladišč.

2. Načrt, da se zgradijo carinska skladišča in upravno poslopje za carinarnico na severni strani sedanje ljubljanske železniške postaje ob Dovozi cesti.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je sklicala za petek, dne 3. junija točno ob 11. uri dopoldne sestanek zainteresentov, da se glede obstoječih načrtov doseže kolikor mogoče sporazumna rešitev.

VABILO

na

PLENARNO SEJO NAČELSTVA ZVEZE TRGOVSKIH GREMIJEV,

ki se vrši

v torek dne 7. junija 1927 točno ob 2. uri popoldne v restavracijskih prostorih Celjskega doma v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Akcija za znižanje poštne za tiskovine. (Predlog gremija trgovcev v Celju.)
2. Detajlno potovanje in zlorabe inozemskih trgovskih potnikov. (Poročilo gremija Ljubljana in Celje-okolica.)
3. Poročilo o intervenciji glede ukinitve točilnih pravic.
4. Izpremembra voznega reda. (Predlog gremija Ljubljana-okolica.)
5. Predlog glede prepovedi kartelov od gremija trgovcev v Celju.
6. Pripadnost kozjanskega okraja med gremije trgovcev v Šmarju odnosno v Brežicah.
7. Poročilo o nameravanem povišanju blagovnih tarif.
8. Poročilo o načrtu nove potniške tarife.
9. Poročilo o stanju trgovskih pogajanj s Švico.
10. Poročilo o stanju trgovskih pogajanj z Grško.
11. Samostojni predlogi gremijev.
12. Slučajnosti.

Radi važnosti dnevnega reda je zanesljiva in točna udeležba dolžnost vseh zveznih odbornikov.

V Ljubljani, dne 30. maja 1927.

Načelnik:

Tajnik:

Vilko Weigl l. r. Ivan Mohorič l. r.

Sekcija hmeljskih trgovcev pri Sreskem gremiju trgovcev v Celju.

Na občnem zboru »Sreskega gremija trgovcev v Celju 24. maja t. l. se je ustanovila sekcija hmeljskih trgovcev z nalogo, razvijati in pospeševati reelno hmeljsko trgovino in na drugi strani pobijati delovanje gotovih elementov — škodljivcev hmeljske trgovine. V to svrhu je sekcija na svoji prvi seji dne 24. t. m. storila sklep, da izstavi vsem članom gremija, ki se bavijo s trgovino s hmeljem, kakor tudi nakupovalcem, ki bodo od članov prijavljeni in pooblašeni, legitimacijo, opremljeno s fotografijo in to radi lažje kontrole pred šušmarji. Inozemske hmeljske tvrdke so o sklepu že obveščene in naprosene, da se pri kupcijskih sklepih poslužijo le posredovanja pozvanih, torej legitimnih hmeljskih trgovcev.

V odbor sekcije so bili izvoljeni sledeči gg.: Pauer Josip iz Braslovč kot predsednik; Tiršek Josip, Polzela, podpredsenik; Senica. Vilko, Žalec, Vabič Vinko, Žalec, Oset Franc sen., St. Peter v Sav. dolini, Oset Franc jun., Vransko, Cukala Maks, St. Jurij ob Taboru, Kostanjšek Josip, Mozirje, Cvenkel Anton, St. Pavel pri Preboldu, Vodenik Anton, Petrovč, Sulzer Adalbert, Letuš, p. Rečica ob Paki, Brezovnik Ladislav, Vojnik, Kovačič Franc, Vojnik, vsi odborniki. Nadaljno delovanje te sekcije se bo še javilo. — Predsednik sekcije.

ZAČASNI GOSPODARSKI SVET.

Člen 314. finančnega zakona 1927/28 predvideva tudi ustanovitev začasnega gospodarskega sveta. Minister za finance je na podlagi tega člena že izdelal Uredbo, da se tak gospodarski svet čimprej skliče. Po tej Uredbi bo imela v svetu vsaka gospodarska zbornica po enega zastopnika. Zastopano pa bo poleg teh še posebej združništvo, denarstvo, Centrala industrijskih korporacij itd. Gospodarska ministrstva odpošljejo v svet po enega zastopnika. Gospodarski svet se skliče v roku enega meseca po uveljavitvi Uredbe.

PROSTA CONA ZA POLJAKE V JU-SLAVIJI.

Pred kratkim se je mudila na Sušaku poljska komisija, ki se je posvetovala z jugoslovanskimi delegati o določitvi proste cone za Poljsko ob jugoslovanski obali. To željo je izrazila poljska vlada že pred več časa, ker hoče dobiti za svoje blago izkladišče in nakladišče. Beograjska vlada je pripravljena, da Poljakom v tej zadevi ugodí, in iščejo sedaj pripravo pristanišče.

DONAVA—SAVA—ADRIJA.

23. maja je bila v Rimu seja upravnega sveta te železnice, in so potrdili bilanco za leto 1926. Od znanega rimskega dogovora naprej izkazuje bilanca prvič dotok iz obligacijskega zaklada, ki pride delničarjem v dobro. Ta donesek znaša 130.000 zlatih frankov in bo z njim skupaj delničarjem na razpolago znesek ca 400.000 frankov. Ker bodo pa prebitek porabili za vrednostne odpise, tudi za leto 1926 ne bodo izplačali nobene dividende.

Trgovski točilci! Sreski gremij trgovcev v Celju pozivlja vse člane trgovce točilce, ki so prejeli odlok od pristojnih sreskih poglavarstev, da jim je počenši s 1. julijem t. l. dalje zabranjeno točiti alkoholne pijače, da se zaradi rekurza obrnejo na gremij, ki bo članom s potrebnimi pojasnili na razpolago. — Načelstvo.

Občni zbor Trgovskega društva v Celju.

Občni zbor se je vršil dne 5. maja t. l. ob 8. uri zvečer v rdeči sobi Narodnega doma. Otvoril in vodil ga je vsled odsolnosti predsednika podpredsednik gosp. Lukas, kateri je v kratkem nagovoru pozdravil navzoče. Udeležba ni bila posebno povoljna. Gosp. predsednik je po otvoritvi takoj prešel na prvo točko dnevnega reda. Zapisnik zadnjega (XVII.) občnega zbora se je soglasno odobril.

Sledilo je poročilo o društvenem delovanju. Članov je bilo malo z ozirom na število trgovskih obratov. Društvo ima namen varovati in pospeševati koristi trgovskega stanu in povzdigniti splošno in strokovno izobrazbo naraščaja. V zadnjem obdobju ni bilo v preteklem letu zaželjenega uspeha. Načelstvo se je trudilo, da priredi splošno znanstveno, jezikovno in strokovno tečaj, bilo je tudi pripravljeno k večjim žrtvam, toda ni se posrečilo otvoriti niti enega tečaja. Prijave so bile z ozirom na visoko stanje poklicnih nameščenecv precej maloštevilne in še te tako recepljene, da je bilo nemogoče otvoriti tudi le en tečaj. Edino prijave za italijanski jezik bi bile zadovoljevale za otvoritev tečaja, žal pa zanj ni bilo dobiti sposobnega učitelja.

Prireditve veselice so prevzeli pomočniki sami.

Blagajniško poročilo je bilo povoljno in znaša društveno premoženje 29.460 dinarjev. Pregledovalca računov sta našla račun v polnem redu in se je predlagani absolutorij sprejel soglasno.

Volitve so se vršile iz razlogov, da se pridobi nameščenstvo za čim intenzivnejše sodelovanje na kompromisni podlagi; tako je bil izvoljen predsednikom trgovec Anton Fazarinc, odbornikom pa 4 trgovci in 4 pomočniki. Na odborovi seji dne 24. maja se je odbor konstituiral in sicer:

Podpredsednik: trgovski nameščenec g. Saksida Franjo; tajnik: trgovski nameščenec g. Lavrič Marijan; blagajnik: trgovski nameščenec g. Konhajzler Drago. Ostali odborniki so trgovci: gg. Ravnikar Ivan; Lukas F. S., Loibner Karl in Stermecki Rudolf ter trgovski nameščenec g. Stoklas Franjo. Dalje sta bila izvoljena kot odbornika namestnika gg. Pšeničnik Miloš in Jošt Franjo; kot pregledovalca računov pa gg. Jagodič Josip in Kramar Josip.

Razmotrivalo se je dalje vprašanje vzgoje naraščaja. Izrazilo se je mnenje, da bo treba meseca avgusta ugotoviti: 1. za kakšne tečaje se zanimajo pomočniki, 2. koliko se jih oglasi za ta ali drugi predmet. Društvo bi naj preskrbelo in plačalo lokal, razsvetlavo in kurjavo in poiskalo učitelje. Udeleženci pa naj plačajo učne moči sami, ker se bodo le pod tem pogojem za predmet zadostno zanimali in tudi primerno napredovali. Neizogibno potrebno je znanje cirilice in srbohrvaščine. Glede jezikov se je preudarilo, da je nemščina in italijanščina gotovo potrebna, francoščina in angleščina pa manj važna. Sprožila se je tudi misel na prireditve izletov v razne tovarne v bližini, da se pomočniki poučijo o nastanku, proizvodni in ravnanju z robo v skladiščih. Navajalo se je, da bi se pritegnili odborovim sejam tudi namestniki in pregledovalci računov, ker bi sloveli sklepi na širši podlagi in bi bilo omogočeno vsestransko razmotrivanje po večjem številu izvedencev.

Sklenilo se je, da bi naj o vseh teh vprašanjih in drugih stavljenih nasvetih sklepal odbor, ki more v slučaju potrebe sklicati tudi izredni občni zbor.

Ob 10. uri 15 minut je predsedujoči z zahvalo navzočim zaključil zborovanje.

bo prodrlo nazadnje trdno prepričanje, da je delala angleška vlada prehitro in nepreudarno in da bodo vsled tega trpele koristi britanske države.

Takšno je mnenje velikega Lloyda Georgea o morda prenašnem koraku angleške vlade.

Bogumil Vošnjak:

Trgovski atašeji.

(Nadaljevanje.)

Popolnoma pravilno je stališče gospoda Čurčina, izražano v »Trgovinskem glasniku« od 28. decembra 1926 do 2. januarja 1927, da ni naloga gospodarskih krogov organizirati zunanjo službo in umešavati se v posle diplomatskih in konzularnih predstavništev. Obstoj tendence v sodobni organizaciji ekonomske zunanje službe, ki gre baš v pravcu, da se v največjem obsegu apelira na sodelovanje gospodarskih krogov in njihovih legitimnih organizacij. V tem pogledu je francoski, ameriški in italijanski vzor najbolj značilen. Opisal sem že v velikih potezah organizacijo francoskega ofisa za zunanjo trgovino, kakor tudi ameriškega urada za zunanjo trgovino. Sodelovanje gospodarskih krogov se ne omalovažuje, temveč računa se v največji meri s tem, da se bodo gospodarske organizacije v polnem obsegu posvetile delu, ki bi bilo v mnogih primerih preveč okorno, če bi bilo samo v rokah uradne birokracije zunanje službe. Gospod Čurčin ni opozoril na te vrlo važne pojave, ki so v najožji zvezi z vsemi problemi gospodarske zunanje službe.

Posel gospodarskega značaja je jako logično razporejen, če se ga deli na dve skupini:

a) Dolžnosti glede zaščite domače trgovine skupno s poročilno službo o tem predmetu.

b) Dolžnosti glede posredovanja gospodarsko-političnega značaja, ki se nanašajo na sklepanje trgovskih pogodb, na najetje državnih posojil itd.

Gospod Čurčin predlaga, da se dodeli dolžnosti, ki izhajajo iz poslov naštetih pod a), posebnim trgovskim oddelkom konzulata. Predvideva, da morejo to delo vršiti neukazni pisarniški uradniki. Značaj tega posla je ta, da se more to delo tudi uspešno prevladati na privatno inicijativno mešanih trgovskih zborskih v inozemstvu. Doslej se je pri nas pripisovala premala važnost tem zborskim in naši gospodarski krogi kakor tudi tuji uvozniki se pritožujejo, da ni dovolj inicijative od strani centrale.

To delo glede zaščite domače trgovine skupno s poročevalsko službo jako lahko deloma preide v roke gospodarskih organizacij.

Višja vrsta poslov je ona, ki se tiče dolžnosti, naštetih pod b). Gospod Čurčin je mnenja, da mora vse posle te vrste voditi v prvi vrsti poslanik sam. V večini gospodarsko razvitih državah je dodeljen poslaniku trgovski ataše. Razlogi, iz katerih se izjavlja gospod Čurčin proti instituciji trgovskih atašev, so naslednji: 1. Ta institucija bi s koncentriranjem gospodarske službe v rokah trgovskega atašea ovirala ali vsaj odvrčala gospodarsko orijentacijo izobrazbe uradnikov cele ostale zunanje službe. 2. Trgovskim atašejem manjka politična spretnost. 3. V kolikor bi ta ustanova bila odvisna od drugih resornih ministrstev, bi kvarila homogeno strukturo zunanje službe.

Ti argumenti so v toliko upravičeni, v kolikor kaka zunanja služba že razpolaga z zadostnim številom ekonomsko vzgojenih diplomatskih uradnikov. Nemški zunanji službi n. pr., ki razpolaga z velikim številom ekonomsko kvalificiranih uradnikov, trgovski atašeji niso posebno potrebni. Vprašanje pa je, ali more diplomatski uradnik v polni meri nadomestiti trgovskega atašea s praktično gospodarsko izobrazbo. Popolnoma jasna je tendenca k centralizaciji mednarodnih ekonomskih odnosov v ministrstvu za zunanje zadeve, zlasti v

državah z zunanjo politiko, ki je komplicirana in žarišče vseh mogočih mednarodnih nesoglasij. Tekom tega referata sem že opozoril, da današnjim prilikam nikakor ne odgovarja ameriški vzor, ki je mednarodno trgovsko politiko in trgovske atašeje ločil od zunanje službe.

(Konec prihodnjik.)

Učinek razsvetljave v izložbah.

V ameriškem mestu Kingstonu je glavna cesta, na kateri se razvija ves mestni promet. Tudi na večer, ko so trgovine že zaprte, je na tej cesti zelo živahno življenje. Opažalo se je pa tudi, da je promet na drugi strani ceste, kjer je mnogo razsvetljenih izložb, živahnejši nego na temnejši strani. To dejstvo je dalo povod, da so nekega dne trije trgovci, ki imajo svoje trgovine na bolj zapuščeni strani ceste, krasno razsvetlili svoje izložbe. Učinek je bil presenetljiv. Že po prvem tednu električne instalacije je pokazalo štetje, da je šlo 52% pasantov po tej strani ceste. Od teh je 61% postajalo pred razsvetljenimi izložbami in si ogledovalo razstavljeno blago. Slični poizkusi so se napravili tudi v drugih ameriških mestih. Po mnogih poizkusih so Američani končno izračunali, da se privlačnost razsvetljenih izložb stopnjuje z jakostjo svetlobe in sicer je učinek za 21% večji, ako se uporablja 400 vatov za 1 m² izložbenega dna. Za 31% večji, ako se uporablja 600 vatov in za 37% večji pri uporabi 800 vatov. Ta reklamna metoda, ki se je povsod izkazala za uspešno, se je uvedla sedaj že v vseh večjih evropskih mestih. Tudi Dunaj ni zaostal. Pred kratkim je gremij dunajskih trgovcev začel posebno akcijo, ki naj omogoča trgovcem razsvetliti svoje izložbe po najmodernejših tehničnih metodah. To je tem bolj potrebno, ker se trgovine zvečer zgodaj zapirajo in si občinstvo, ki je čez dan zaposleno, le zvečer more ogledati razstavljeno blago.

Tej akciji so se pridružili vsi mero-dajni faktorji. Prvi uspeh je bil ta, da je dunajska mestna občina znižala tarifo za električno razsvetljavo izložb in tako omogočila trgovcem razsvetliti izložbena okna z majhnimi stroški.

Vsakemu trgovcu je v lastnem interesu, ako zbudi med občinstvom zanimanje za svoje blago. Čim več ljudi si ogleda izložbo trgovca, tembolj narašča število njegovih odjemalcev.

S stališča tujkega prometa pa tvorijo ulice in ceste z modernimi in privlačnimi izložbami največji kras mesta in to posebno ob lepi razsvetljavi.

Tudi pri nas bo moralo trgovstvo posvečati temu vprašanju posebno pozornost. Zlasti bi to veljalo za večja mesta v Sloveniji, kjer je navadno v poletnem času promet živahnejši in si konsumenti v prostem času, najraje zvečer, ogledujejo izložbe. Električni tok je sicer drag in daje marsikateremu trgovcu gotove pomisleke, vendar pa mislimo, da bi se dalo tudi tu pomagati, ako bi se prijavilo dovolj interesentov, ki bi nameravali svoja izložbena okna v večernih urah razsvetliti. Trgovski gremiji v Ljubljani, Mariboru in Celju naj bi o tem razmišljali in stopili v stik z interesenti kakor tudi z mestnimi občinami v svrhu znižanja cene električne struje za razsvetljavo izložb.

RUSKI DOLGOVI V ANGLIJI.

Z velikim nemirom gledajo na razvoj nadaljnjih odnosov med Rusijo in Anglijo zlasti angleški upniki, ki so Rusom posodili. Upanje, da bodo odplačali Rusi vsaj del svojih dolgov, se je s poostrenim razmerjem spet zmanjšalo. Doslej so registrirali sledeče angleške zahteve napram Rusom: 1. Zaplenjeno lastnino v vrednosti 180 milijonov funtov; 2. posojila v vrednosti 40 milijonov funtov; 3. druga posojila v vrednosti 250 milj. zlatih rubljev; 4. druge zahteve v vrednosti 40 milijonov funtov; 5. dolgovi Rusije Angliji 765 milj. funtov. Zgube na obrestih cenijo letno na 30 milj. funtov.

Lloyd George o prelomu med Anglijo in Rusijo.

Veliki angleški državnik Lloyd George je povedal svoje mnenje o sporu med Anglijo in Rusijo tako-le:

Sklep angleške vlade, da pretrga diplomatske zveze z Rusijo, je najvažnejši dogodek v mednarodni povojni politiki. Trenutno nihče ne more pregledati posledic. V parlamentu je dosti pomislekov glede postopanja vlade in je marsikdo v dvomu, če je bila taka drastična odredba, ki jo je zelo težko preklicati, res potrebna. Dokler so bili Rusi tukaj, smo mogli njih temne spletke vsaj deloma nadzirati, njih prevratni načrti so bili ovirani po potrebi diplomatskega obče-vanja. Sedaj so prosti vseh spon in bodo prav gotovo na vseh koncih sveta s podvojeno silo obnovili svoje napade na britansko državo. Ti napadi najdejo v prostranem britanskem imperiju več lahko ranljivih točk. Države, ki hočejo delati Angliji sitnosti, imajo dosti priložnosti za to; saj ima Anglija kolonije, posestva in koncesije vsepovsod. Ameriške Zedinjene države so v tem pogledu veliko na boljšem. Skoraj jih ni mogoče napasti. Ker se prebivalstvu dobro godi, so tla tam za komunistično propagando kaj malo pripravna. Komunizem prospera samo v deželah siromaštva, bede, brezposelnosti in pomanjkanja. Rusija na primer ima naravnost idealne predpogoje za komunistično revolucijo. Tudi v Srednji Evropi so bile razmere dolgo časa komunizmu ugodne. V prvih povojnih letih so bila tla Nemčije za komunizem pripravna. V Franciji komunistična setev ne uspeva dobro, in v Italiji tudi ne. Bogata državna podpora brezposelnim na Angleškem je komunistično propagando tukaj popolnoma onemogočila, komunistična stranka na Angleškem šteje komaj četrt milijona pristašev. Najmočnejša obramba proti napadom na sedanji družabni red so pa visoke mezde in plače v U. S. A. Vrh tega imajo pa U. S. A. še to prednost, da ni nobena tuja dežela pod njih vladno. Morebitna izjema so Filipini, pa ne nudijo boljševikom zadosti mikavnosti za vmešavanje in udejstvovanje. Anglija pa vlada obsežnim deželam, v vseh delih sveta, s prebivalstvom, ki je po plemenu, barvi in po veri neskončno različno. Te pokrajine so idealno lovišče za ljudi, kojih želje gredo za nemirom; in boljševiki bodo sedaj tam delali delo, nič manj nevarno kot bi bilo v Angliji.

Tudi zmerni člani konservativne vlade so mnenja, da bi popoln prelom z Rusijo ne bil potreben. Zadostovalo bi bilo, če bi bili vrgli nepokorne člane družbe »Arcos« ven ali pa če bi bili uničili trgovske predprave tega zavoda. Veliko trezno mislečih konservativcev je, ki se skoraj bojijo posledice vladnega koraka. Še pred par meseci, ko se je v parlamentu razpravljalo vprašanje boljševiških podpor za angleški premogovni štrajk in ko so hoteli nekateri, da se odslovi ruski poslanik iz Londona ter da se odpokliče angleški poslanik iz Moskve, se je lord Balfour temu predlogu uprl ter je rekel, da se s tem nič ne pridobi. Dejal je: »Prelom povzroči motenja, ki gredo lahko dalek preko meje Rusije in Vel. Britanije. Vsa industrija, trgovina in gospodarstvo, vsaj na evropski strani Atlantika, so v kočljivem in težavnem položaju. Nastane položaj, kjer bi prevelika naglica rodila lahko nov element nemira. Ne rečem, če bi se nam obetal velik dobiček, a ne vidim, kaj bi mogli s prelomom razmerja do Rusije trenutno pridobiti. Prelom ima za posledico očitno nevarnost; ali ima pa tudi kakšen dobiček za posledico? Ne vidim ga. In dokler ni dokazano, da bi nam sprememba v razmerju do Rusije res prinesla jasen dobiček, dotlej naj ostanejo stvari take, kot so.« Tako Balfour.

Sicer je angleški ministrski predsednik kategorično izjavil, da obstojajo ne glede na prelom še vnaprej vse dosedanje olajšave za vzdrževanje trgovskega razmerja med obema državama, a je vendar gotovo, da bo prelom angleško-ruski trgovini zelo škodoval. Sovjetska vlada je naravno oznovljena in bo skušala na vso moč preprečiti nakupe na Angleškem. In ker veljajo v Rusiji socialistična načela, je vlada sama največji kupec. Zato se bo obrnila sovjetska Rusija proč od angleških trgov, in angleška trgovina bo trpela. To mora brezdvoma koristiti našim trgovskim tekmečem. Nemčija kot naš najhujši tekmeč v Evropi bo dobila največji del naročil, ki bi šla sicer v Anglijo. Tudi Amerika bo gotovo dosti pridobila. — In ravno napredek nemške trgovine je bil Angležem pred vojsko najhujši trn v peti in pravi vzrok svetovne vojske.

Danes še ne moremo reči, kakšno bo končno stališče angleške javnosti k vsemu vprašanju; a zelo bi se čudil, če ne

PETROLEJSKE KONCESIJE V ALBANII.

Iz Tirane poročajo: Štiri države imajo petrolejske koncesije v Albaniji, Anglija, Francija, Italija in Amerika. Angleška družba je Arcy Express Exploitation, ki je podružnica družbe Anglo-Persean Oil. V okraju Viseri je dobila družba v globini 277 metrov težek petrolej, ki je pripraven za kurjavo. Vir daje na dan 100 ton, a so ga začasno zaprli, ker vrtajo sedaj na drugih krajih. V globini 1020 metrov so dobili plin. Družba Rus-ton z vrtanjem se ni začela. Francosko-albanski sindikat, ki ga je osnoval Crédit de Pétrol, ima svoj okoliš v okrajih Skader, Valona in Korča. Z deli bodo v kratkem pričeli. Italijanske »Ferrovie dello Stato« (državne železnice) imajo dve koncesiji. Vrtale so do globine 500 metrov, rezultat še ni znan. Società delle Miniere je našla pri Venkovnem petrolej zelo dobre kakovosti. Studenec da zaenkrat 10 ton na dan. Na terenu ameriške Standard Oil Cie pa z vrtanjem še niso začeli.

Trgovina.

Poljsko surovo maslo itd. Leta 1926 so izvozili Poljaki 5548 ton surovega masla v vrednosti 13.244.000 zlatov napram 524 tonam v vrednosti 1.816.000 zlatov v letu 1926. Največ je kupila Nemčija, za njo Avstrija. Jajec so pa prodali Poljaki lani 58.566 ton v vrednosti 77.193.000 zlatov napram 27.071 in 10.421 tonam v letih 1925 in 1924 in v vrednosti 56.651.000 in 16.178.000 zlatov. Nemčija je kupila lani 40.748 ton, Avstrija 5142, Češkoslovaška 2549.

Pogajanja o električnem traktu v Zenevi. »Deutsche Zeitung« poroča iz Zeneve, da so se vršila za kulisami svetovne gospodarske konference pogajanja za ustanovitev mednarodnega električnega traktu pod vodstvom ameriškega bančnega konsorcija. Ameriški pooblaščenec je bil Robinson, Francozi so poslali na posvetovanje Louchera, Nemci Siemens. Pogajanja so potekala v zadovoljivi smeri.

Zito. Položaj v poljedelskih pokrajinah se je v zadnjem času občutno poslabšal. Zlasti v Severni Ameriki smatrajo razmere za zelo neugodne, ker še kar naprej dežuje in so vremenske napovedi za bližnjo bodočnost neprestano slabe. Zato so bili nakupi zelo veliki in so šle cene močno gor; v enem samem dnevu so se v Chicagu dvignile pri pšenici in koruzi do 5 centov. Precej so na ta dvig vplivala poročila iz evropskih produkcijskih okrajev, ki so bila tudi neugodna. Na Ogrskem in v Jugoslaviji je upanje na polnovredni pridelek izginilo; vendar pa javlja naše poljedelsko ministrstvo, da pri nas ni tako slabo, kot so prvotno govorili, ter da se bo dalo še dosti popraviti. Ogrski urad javlja, da je bilo vetrovno vreme zadnjih tednov za poljedelstvo zanič; škodoval je tudi ponočni mraz, zlasti v vinogradih, pri rži in pri sadju. V nekaterih okrajih je trpela rž vsled mraza 5 do 20%, v vinogradih je pa napravil mraz povprečno 30 do 35 odstotno škodo. Najnižje cenitve v drugi polovici maja govorijo o 50 odstotnem pridelku, najvišje o 75 odstotnem. Poročila iz Rusije so pa prav ugodna. Zato mora biti Rusom tem bolj neprijetno, ker je prišlo do znanih dogodkov na Angleškem. Kaj bo zdaj z nameravanimi skladišči v Benetkah in drugod. Našim agrarcem je pa to seveda prav prišlo.

Industrija.

Poljska industrija. Z vstopom v poljsko družbo je dobila skupina Harriman-Anaconda velik vpliv na poljsko industrijo cinka in hoče sedaj z razpletjem konkurence svoje stališče še bolj utrditi. To dejstvo je napotilo druga podjetja, da so in da bodo racionalizacijo pospešila. Podjetje Hohenlohe na primer je zvišalo produkcijo za 19 odstotkov. Prej je bila Nemčija glavni odjemalec poljskih stranskih produktov, sedaj je prva odjemalka za žvepleno kislino Rumunija.

Poljska železna industrija. Položaj poljske železne industrije se je v zadnjem času zelo izboljšal, kar je v prvi vrsti posledica prav velikih naročil železniškega in vojnega ministrstva. Tudi

eksportno delovanje se je zelo poživilo. Poljski eksport železa gre v zadnjem času v prvi vrsti na Japonsko, Kitajsko, v Severno in v Južno Ameriko. V kratkem se bo začelo v večjem obsegu izvažanje v Brazilijo, kjer bo začela Poljska tekrovati z nemškimi, belgijskimi, francoskimi in angleškimi tovarnami. Poljaki bodo nastavili nižje cene in upajo, da bodo vsaki konkurenci kos.

TEMELJNA GLAVNICA SOVJETSKE INDUSTRIJE.

Po uradni statistiki znaša temeljna glavica veleindustrije v Sovjetski zvezi 6200 milijonov rubljev. Od teh pride na državno industrijo 5900 milijonov rubljev, na zadružno industrijo 200 milijonov, na najemniške, koncesijske in zasebne obrate 60, 20 in 20 milj. rubljev, skupaj 100. Od temeljne glavice državne industrije ima tekstilna industrija 1400 milijonov rubljev, kurivna 1360, kovinska 1100, industrija živil 700 milijonov rubljev itd. Zadruga imajo investiranega 116 milijonov rubljev kapitala v industriji živil in 28 milijonov rubljev v kovinski industriji. Koncesijska glavica je osredotočena v prvi vrsti v rudarski industriji, 13,4 milj. rubljev. Najemniška in zasebna podjetja delajo v prvi vrsti v industriji živil. O ruskem zadružništvu smo priobčili svoj čas poseben daljši članek.

Promet.

Otvoritev telefonskega prometa s Koroško. Ministrstvo pošte in telegrafa je j odlokom št. 23.012 od 28. maja t. l. oredilo, da naj se s 1. junijem t. l. otvori telefonski promet s Koroško, in sicer v tehle relacijah: 1. Guštanj — Bleiburg, Ebenthal Kärnten, Eisenkappel, Griffen, Judenburg, Klagenfurt, Kühnsdorf, Leoben, Pörschach am See, Villach, Völkermarkt, Wolfsberg Kärnten. — 2. Konjice — Klagenfurt, Villach. — 3. Ljubljana — Klagenfurt, Villach. — 4. Maribor — Bleiburg, Ebenthal Kärnten, Eisenkappel, Feistritz im Rosenthal, Ferlach, Griffen, Klagenfurt, Kühnsdorf, Pörschach am See, Rosenbach Kärnten, St. Veit a. d. Glan, Velden am Wörthersee, Villach, Völkermarkt, Wolfsberg Kärnten. — 5. Meža — Bleiburg, Eisenkappel, Klagenfurt, Kühnsdorf, Villach, Völkermarkt, Wolfsberg Kärnten. — 6. Mežica — Bleiburg, Klagenfurt, Villach. — 7. Muta — Bleiburg, Klagenfurt, Villach. — 8. Podčetrtek — Klagenfurt, Villach. — 9. Polzela — Klagenfurt, Villach. — 10. Pragersko — Klagenfurt, Villach. — 11. Prevalje — Bleiburg, Klagenfurt, Villach. — 12. Ribnica na Pohorju — Klagenfurt, Villach. — 13. Rogaška Slatina — Klagenfurt, Villach. — 14. Slatina Radenci — Klagenfurt, Villach. — 15. Slovenski Gradec — Klagenfurt, Villach. — 16. Slovenska Bistrica — Klagenfurt, Villach. — 17. Sv. Lenart v Slovenskih Goricah — Klagenfurt, Villach. — 18. Šoštanj — Klagenfurt, Villach. — 19. Vransko — Klagenfurt, Villach. — 20. Vuzenica — Klagenfurt, Wolfsberg Kärnten. — 21. Zavrče — Klagenfurt, Villach. — 22. Zagreb — Klagenfurt, Villach. — Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani je izdala glede tega okrožnico, v kateri pravi: Pogovori v teh relacijah naj se vrše na telefonskem vodju št. 3053 (avstrijska št. 2406) Maribor 1 — Prevalje — Bleiburg. Na tem vodju naj posredujejo: a) telefonska centrala Prevalje: za Guštanj in Mežico (vod 3617); b) telefonska centrala Meža: za Polzelo, Slovenjgradec in Šoštanj (vod 3615), nadalje za Muto, Ribnico na Pohorju in Vuzenico (vod 3618); c) telefonska centrala Maribor 1: za Konjice, Ljubljano, Podčetrtek, Pragersko, Rogaška Slatina, Slatina Radenci, Slovensko Bistrico, Sv. Lenart v Slovenskih Goricah, Vransko, Zavrče in Zagreb (Zagreb na vodju 3012 in 3026). Pritojba za enoto navadnega pogovora je določena: I. Za relacije Ljubljana—Klagenfurt, Villach in Zagreb — Klagenfurt, Villach na 2 franka 50 cent. v zlatu ali 27 Din 50 par. II. Za ostale relacije pa na 2 zlata franka ali 22 Din. Za nujne pogovore je pritojba trikrat, za silno nujne (clair) pa desetkrat tako velika. Pritojba za pozivnico bo znašala 1/2 pritojbe za navaden pogovor, torej za relacije pod I. zaokroženo 85

cent ali 9 Din 35 par, za relacije pod II. zaokroženo 70 cent. ali 7 Din 70 par. Ta pritojba se računa tudi za vsako minuto navadnega pogovora, kadar traja pogovor dalje kot tri minute (oddelek L, § 1 [1, 2] člena 71. pravilnika za mednarodno brzojavno in telefonsko službo oziroma odredba D. Štev. 75.229/IIIa od 15. decembra 1926 v »Okrožnicah« XLIII/295—1926). Pošte naj o otvortvi telefonskega prometa s Koroško industrijalce in trgovce svojega področja primerno obveste, v prostoru za stranke pa izobesijo oglas o novih telefonskih relacijah s pritojbinami vred. Pošte naj se v prometu s Koroško ravna natančno po določenih člena 71 »Pravilnika za mednarodno telegrafsko in telefonsko službo« (Pariška revizija — 1925), katerega je direkcija poslala poštam s posebnimi navodili in pojasnili v »Okrožnicah« XXXVII/247—1926 (odredba D št. 59.063/IIIa od 29. oktobra 1926). Po § 5, (1), člena 71. tega pravilnika imajo pogovori z inozemstvom prednost pred pogovori iste kategorije v notranjem (tuzemskem) prometu. Na to določbo se je treba posebno ozirati.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek, dne 7. junija t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarnice) v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet o zadevah, katere zastopa zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Predložitev zdravniških spričeval pri sprejemanju vajencev. Člani »Sreškega gremija trgovcev v Celju« se na podstavu sklepa občnega zbora, ki se je vršil dne 24. maja t. l. v Celju, opozarjajo, da se bo od sedaj naprej sprejemanje vajencev dovolilo le, če se pri prijavi vajenca predloži zdravniško spričevalo o telesni in duševni sposobnosti vajenca za učenje trgovske obrti. Zdravniška spričevala imajo izstavljeni samo distriktni zdravniki. — Načelstvo.

RAZNO.

Svetovna produkcija zmrznjenega mesa. Weddel and Co Ltd v Londonu je izdala nedavno poročilo o svetovni trgovini z zmrznjenim mesom. Beremo, da je znašala svetovna produkcija leta 1926 1.200.000 ton, za ca 140.000 ton manj kot leta 1925. Zanimivo je veliko nazadovanje eksporta zmrznjenega mesa na evropski kontinent, ki je šel od 476.000 ton leta 1924 nazaj na 305.000 ton leta 1926. Zelo je pa napredoval import v Anglijo. Nazadovanje importa na evropski kontinent je deloma posledica obnovljenega stanja živine, deloma pa tudi posledica uvoznih omejitev, ki v nekaterih deželah obstojijo. Tako na primer je določila Nemčija maksimalni uvozni kontingent na 120.000 ton. Zanimiva je ugotovitev, da se danes splošno več mesa pojé kot pred vojno. Nemčija n. pr. porabi na leto 7 1/2 mil. glav goveje živine, leta 1913 7 milijonov. K temu pride še 120.000 ton zmrznjenega mesa, ki ga leta 1913 v Nemčijo sploh še niso importirali. Največji evropski konsument je vsekakor Velika Britanija, ki je importirala lani skoraj 1 milijon ton zmrznjenega mesa, torej pet šestin vse produkcije. Vsa poraba mesa v Veliki Britaniji je znašala lani nad 2 milijona ton, pri čemer pa svinjsko meso ni všeto. Glavna producenta zmrznjenega mesa sta južnoameriški republiki Argentina in Urugvaj.

Lindbergh. Francoska letavca Nungesser in Coli, ki sta hotela leteti naravnost iz Pariza v Newyork, sta izginila. Najbrž sta zašla nad Atlantikom v hud vihar, sta se spustila dol na morje, ki je bilo tudi razburkano, in sta se tako ponesrečila. Nasprotno se je pa Amerikanec Lindberghu polet izborna posrečil. Letel je v obratni smeri, iz Newyorka v Pariz, in je preletel to ogromno razdaljo v 33 urah 30 minutah. Bil je sam, nobenega spremljevalca ni imel s seboj, ves čas je moral sam sedeti pri krmlilu,

dve noči ni nič spal. Pomisli: Ponoči, v sneženem viharju, in čisto sam! Ne more popisati veselja, ki ga je imel, ko je prvič spet zagledal suho zemljo. Ob enem je njegov polet najdaljši, kar je bilo doslej poletov brez prestanka; Francoza Rignot in Coste sta letela lani brez prestanka 5425 km, Lindbergh je pa letel 6000 km. Sedaj sta se Rignot in Coste spet dvignila in hočeta z enim samim pristankom leteti iz Pariza v Tokio. S tem bi bil Lindberghov rekord zopet prekošen. Da bi pa imel Lindberghov polet kaj praktičnih posledic za svetovno trgovino, zaenkrat še ni pričakovati. A napredek v aviatiki je s tem poletom vsekakor dokazan.

Štirinajst dni po Jugoslaviji. — Propagandno potovanje za povzdigo tujkega prometa. Na inicijativo vodilnih organizacij za posvečevanje tujkega prometa priredi posebni odbor v času od 13. do 28. avgusta letošnjega leta propagandno potovanje po naši državi, z namenom, da seznani posebno inozemstvo na kolikor mogoče udoben način z lepoto naših pokrajin. — Potovanje se vrši s posebnim vlakom, opremljenim s potrebnimi udobnostmi za potnike po jako znižanih cenah. Vlak bo vozil iz Maribora preko Zagreba v Beograd, od tam preko Čačaka in Sarajeva na Dubrovnik. V Dubrovniku se vkrcajo potniki na parnik, ki jih prepelje po ogledu najvažnejših točk našega Jadrana na Sušak, kjer stopijo turisti zopet na vlak, ki vozi preko Karlovca in Ljubljane na Jesenice, kamor dosepejo potniki na večer 28. avgusta. Potovalni odbor preskrbi potrebna prenočišča, skupne obede, izlete, obiske zanimivosti; v točnem programu so predvideni odmor, zabave in razvedrila, in vse to se nudi udeležencem proti pristojbini, ki predstavlja čiste režijske stroške podjetja. Za udeležbo na tem potovanju dobe inozemci brezplačen vizum na naši obmejni postaji. Pripravljalni odbor se bo v primernem času obrnil na našo celokupno javnost, s pozivom, da vsak po svoje pripomore do čim uspešnejše propagande za to podjetje, ki je za vse prebivalstvo in za celo državo precejšnje važnosti. Vse časopise bo priobčilo primerne članke in kot posebno prilogo natančen spored potovanja. Med občinstvom se bodo razdelili obrzci s povabili na udeležbo in vsakdo se naproša, da pošlje ta poziv kakemu znancu v inozemstvo. Primerno reklamo v inozemstvu prevzamejo sorodne organizacije v drugih državah in naša zastopstva. Prireditvena pisarna mora biti najkasneje do 7. avgusta v posesti vseh prijav, nakar se vrše potrebne dispozicije na medpotne organe brzojavno. Pred nastopom vožnje poravnajo izletniki celokupno ceno za to potovanje ter dobe uradno izkaznico, brez vseh daljnjih formalnosti. V vlak u bo obratoval poštni in brzojavni urad, ki bo skrbel za neovirano zvezo med potniki in njih domovino; na razpolago bodo važnejši dnevniki, potem popisi mest in pokrajin, prospekti zdravilišč in letovišč in druga reklamna in leposlovna literatura. Naša trgovska in industrijska podjetja dobe priliko prav učinkovite reklame za svoje blago. Po vozovnih oddelkih se lahko razdelijo predmetni oglasi, ponudbe, ceniki itd. Posebno gostilničarska obrt bo to gotovo uspešno izkoristila. Doitne oglasne pristojbine se porabijo za kritje lastnih reklamnih stroškov podjetja. Vodilna misel cele prireditve mora biti, da smo povabili tujce v našo državo na poset; hočemo jih postreči kot drage goste, da dobe najboljši utis o naših pokrajinah in prebivalstvu. S tem si ustvarimo neprecenljivo reklamo, ki se bo bogato poplačala za bodočnost. Merodajni činitelji pri nas se pri nepristranski presoji načrta ne morejo odtegniti prepričanju, da so stroški za to propagandno prireditev koristno naložena investicija. Reklama te vrste bo hitreje in učinkovitejše pripomogla do razmaha tujkega prometa, ko križeči letaki in vabljivi članki ter idealizirane slike. Posezimo torej po živi in osebni reklami, poprimimo se načrta, ki je v podobnih oblikah se drugod sijajno obnesel, oživotvorijo ga naj naše sicer jako agilne organizacije za pospešitev tujkega prometa. — K. Tiefen-gruber.

Gospodarske vesti. Na Nemškem so začeli z novimi poskusi za izdelovanje

umetne svile. — Kovinska in devizna zaloga naše Narodne banke se je zvišala v tednu od 15. do 22. maja za več kot sto milijonov dinarjev na 507.6 milijonov, obtok bankovcev je padel od 5483 na 5300 milijonov. — Novi Fordov avtomobil, ki bo prišel na trg, bo močnejši in hitrejši kot dosedanj, hkrati pa v obratovanju cenejši. — Francoski, belgijski, luksemburški in nemški tovarnarji žice so napravili pravila za žični kartel, ki jih bodo na zborovanju v Luksemburgu 10. junija potrdili. Določili so tudi že cene, in sicer bodo zahtevali za dajatve nad 1000 ton 5 funtov 7 šilingov in 6 pence, za manjše pošiljke pa 5/10. Kontingente so si tako-le razdelili: Nemčija 1.040.000 ton, Francija 400.000 ton, Luksemburška 120.000, Belgija pa 270.000 ton. — Avstrijska Narodna banka se že več mesecev trudi, da bi vzdržala kovinsko in devizno kritje obtoka bankovcev med 50 in 60%. — Cene žita na svetovnem trgu so se zopet dvignile, k čemur je pripomogel tudi prelom med Anglijo in Rusijo. Poljedelska poročila so precej neugodna. — Zadnja nemška tovarna vžigalic, ki je bila še neodvisna, je za 2.200.000 mark prodana južno-nemški vžigalčni d. d., ki je priključena švedskemu vžigalčnemu trustu. — Iz Prage poročajo, da se je prodaja češkega tekstilnega blaga v Jugoslaviji, Bolgariji in Grčiji zboljšala. To gre na rovaš italijanske konkurence, ki je vsled dviga lire stopila v ozadje. — Izplačila sta ustavili tvrdki Emanuel Ehenspanger in sin v Bjelovaru in Gustav Socher nasledniki v Zagrebu. Insolvenca teh dveh veleuglednih tvrdk je povzročila velikansko prenečenje. Pasiva prve tvrdke znašajo poldrug milijon dinarjev, druge tvrdke pa 35 milijonov dinarjev. Vsled insolvence zagrebske tvrdke trpijo največ zagrebske banke in ena beograjska banka, ostanek pa pride na inozemske upnike. — Naš železniški program, o katerem bomo priobčili poseben članek, obsega 244 km ozkotirnih in 1365 normalnotirnih železnic, skupaj 1069 km. Stroški vsega gradbenega programa so preračunjeni na 5350 milijonov dinarjev in se tako-le razdelijo: leta 1927 500 milijonov, leta 1928 1800 milijonov, leta 1929 1600 milijonov, leta 1930 1030 milijonov in leta 1931 350 milijonov dinarjev. Za leto bodo vzeli od 30-milijonskega dolarskega posojila 15 milijonov. — Čehi in Rusi se pogajajo o direktnih tarifih in direktnem blagovnem transportu, s čimer bi bile odstranjene velike sitnosti. Morda se bo teh pogajanj udeležila tudi Avstrija. — Revidirali bodo trgovsko pogodbo med Italijo in Ogrsko iz leta 1925 v prilog Italiji. Italija bo olajšala uvoz ogrskih agrarnih pridelkov, Ogrska pa uvoz južnega sadja, italijanskih tekstilij in avtomobilov. — Francoska vlada je vpeljala

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robel, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, klopi, vseh barvah, šifoni, solingenarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, lepelnike, šivilje in sedarje. Razno dišeča mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna potreba!

uvozno licenco za premog in koks, ko so se vsa dosedanja sredstva izkazala kot nezadostna in je bilo na mesec importiranega za ca 600.000 ton več premoga kot je bilo potrebno. — V kampanji 1926/27 so izvozili Poljaki 183.000 ton sladkorja v vrednosti 66.5 milijonov zlatov. Največ je kupila Vel. Britanija, nato Francija, Nemčija, Holandija, Švedska itd. — Poročila o bodočem pridelku v Rumuniji niso nič kaj ugodna. — Iz Zalca poročajo: Zadnji dež je bil za razvoj hmelja zelo ugoden, zakasneli nasadi kažejo prijaznejše lice. Razen sporadično nastopivših stenice doslej ni bilo živalskih škodljivcev. Od 4. do 9. septembra se bo vršila v Zalcu hmeljarska razstava.

Po svetu. Domače cene železa v Avstriji smatrajo za zadovoljive, svetovne cene pa kljub zadnječasemu zbolšanju še ne ugajajo. Alpine Montan je dobila nedavno neko večje naročilo iz Italije. — Po zgledu drugih držav hoče najeti tudi Avstrija večje posojilo, ki ga bo porabila v prvi vrsti za državne investicije, za nadaljevanje elektrifikacije zveznih železnic, za zgradbo cest in za položanje kablov. — Položaj avstrijske industrije pohištva označajo za zelo neugoden. Domača nakupna moč je majhna, eksport v nasledstvene države trpi vsled visokih carin in pa vsled nove nastale industrije v teh državah Prodajajo večkrat pod nabavno ceno. — Ameriška industrija železa ima v zadnjem času prav dosti naročil. Zlasti živahno je zanimanje avtomobilne industrije. — Beograd bo ustanovil lastno Mestno hranilnico. — Dviganje cen umetne svile na londonski borzi se nadaljuje, prav tako tudi v Ameriki. — Srednjeevropska zveza emajla se bo vsled splošno slabega položaja te industrije sedaj res razširila in bodo razdelili kvote po prodaji zadnjih let. Tudi cene bodo na novo uredili. — Povprečna zaščitna carina na Ogrskem znaša 30.7 odst. vrednosti; najvišja je zaščitna carina pri železnem blagu 49.2% ali skoraj polovica vrednosti; stekleno blago je zaščiteno z 38.6%, stroji s 33%, poljedelski predmeti z 32.1%, tekstilije z

29.8%. — Poljaki so nakupili 1000 vagonov ameriškega in 200 vagonov ruskega žita in so šle cene takoj nazaj, še preden je to žito na Poljsko prišlo. Hkrati so se naenkrat pojavile različne stare domače zaloge. Dalje nakupujejo tudi zasebniki velike množine ameriške in ruske pšenice ter rumunske koruze. — 17. in 18. junija bo zborovalo avstrijsko trgovstvo v Celovcu. — Zlata rezerva USA znaša sedaj 4½ milijarde dolarjev, proračunski prebitki za 1927 pa 600 milijonov dolarjev. Polovico te vsote bodo porabili za poplačanje notranjih dolgov, polovico pa za znižanje davkov v bodočem letu. — Regulirali bodo v Beogradu pristaniške prostore ob Savi in Donavi. — Na trgu svile v Zürichu je bilo prodanih 20 bal ali 2000 kg jugoslovanske surove svile, 1 kg za 72 švicarskih frankov. Cena je ugodna. Tudi v Lyonu so prodali večje množine naše svile po približno isti ceni. V Milanu pa nič, ker je lira visoka, in je treba še počakati. — V Novem Sadu bodo 6. t. m. svečano otvorili novo borzno palačo. — Po novi naredbi o zlati bilanci morajo imeti na Ogrskem denarni zavodi lokalnega značaja 10 milijonov pengö lastne glavnice. Ker 24 deželnih zavodov tega zneska ni zmoglo, so morali skleniti likvidacijo. — Na 28. rednem obnem zboru Zavarovalne zveze avstrijskih industrijev so poročali, da so znašali lanski dohodki na premijah 758.000 šilingov, čisti dobiček pa 50.000 šilingov. 23.000 so dali v dobrodelne svrhe, ostanek pa v družbene rezerve. — Znani veletrgovci in veleposesniki Ladjevic, imejitelj tvrdke G. Socher nasledniki, pred kratkim še predsednik Hrvaško - slavonske deželne hipotečne banke, je zašel v denarne težkoče. »N. Fr. Presse« pravi, da znašajo aktiva banke 17 do 22 milijonov dinarjev, pasiva pa 50 milijonov. Glavna dva upnika sta dve poljski banki. — Državna zveza ogrskih denarnih zavodov je sklenila, naj vstavi vlada v svrhu obrestovanja vojne-ga posojila vsako leto 20 milijonov pengö v proračun. Vrh tega so sklenili, naj bo vsakratni 31. oktober »dan varčevanja«. — Češki industriji sladkorja so se pogajali v svrhu ustanovitve kartela na več let, pa so nastale take težkoče, da kartela morebiti sploh ne bodo podaljšali. — Na Pruskem bodo vsa elektrogospodarska podjetja združili v novo družbo, koje delniška glavica bo znašala 80 milijonov mark.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. junija t. l. ponudbe glede oddaje čiščenja in popraviljanja pisalnih strojev; do 7. junija t. l.

glede dobave 1000 kg pisane bombaževine; do 8. junija t. l. glede dobave varnostnih stekel; do 10. junija t. l. glede dobave 2 bakrenih cevni sten, spiralnih vzmeti in 10.000 kg peresnega jekla; do 14. junija t. l. glede dobave 1000 komadov acetilenskih gorilcev, 800 kg loja, 4 komadov »Lokomotiv-Schmierpumpen« in brzinometrov; do 17. junija t. l. pa glede dobave zračnih črpalk. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. junija t. l. ponudbe glede dobave 10 garnitur kompletnih nepremočljivih oblek, jamskega lesa in jamskih karbidnih svetilk. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg mila za pranje. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 13. junija t. l. ponudbe glede dobave 250 m³ dolomitnega peska, 1200 kg tračnih žebeljev, 940 kg žičnikov ter raznega orodja; do 18. junija t. l. pa glede dobave 1 kompresorja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. junija t. l. pri Glavnem Sanitetskem Slagalištu v Zemunu glede dobave torb za Rudeči križ. Dne 24. junija t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja; dne 27. junija t. l. pa glede dobave večje množine švedskih vžigalic. Dne 25. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih trakov in barve; pri Komandi II. armijske oblasti v Sarajevu glede dobave pisarniškega in knjigoveškega materiala; pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani, ekonomsko odeljenje, glede dobave 50.000 kg bukovega oglja; dne 27. junija t. l. glede dobave 3500 kg raznih vijakov z maticami; dne 30. junija t. l. pa glede dobave 50 komadov spodnjih in zgornjih delov ležišč iz jeklene litine. Dne 27. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pisarniškega materiala.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

Živinski sejem v Ljubljani 1. junija. Dogon je znašal: 352 konj, 73 volov, 73 krav, 17 telet in 445 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 44 konj, 12.50—14.50 Din, vse za kg žive teže, prašički za rejo. Cene so bile sledeče: Voli I. 10—11, II. 9, III. 8, krave debele 5—7, klobasarice 3—4, teleta 12.50—14.50 Din, vse za kg žive teže, prašički za rejo pa kom 200—300 Din. Cene so v glavnem neizpremenjene, edino teletom so poskočile za malenkost 50 par do 1 dinarja pri kg. Sejem je bil zelo živahen.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča šolske zvezke vseh vrst

iz lastne tvornice. — Tisk in zaloga vseh tiskovin za državne in samoupravne urade. — Najsolidnejša izvršitev vseh tiskarskih del.

Knjigotržnica. Knjigoveznica.

Zahtevajte cenike!

Telefon štev. 2312. Pošt. hran. št. 10761.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovidno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovidno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kave in mlin za dišave s električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

TOVARNA KISA

Jernej Jelenič

Ljubljana, Stara pot 7 (poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri

„MAJARONČKOV“ špiritov in vinski kis

Ustanovljena leta 1886

Telefon 2578

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca
kolesa in živalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pnevmatika, igle za vse sisteme — samo v

Najnižje cene. — Tudi Ljubljani blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

na mesečna odplata. Ljubljani

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posejnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.